

บทที่ 4

อภิผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของคนระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายที่มีความเชื่ออำนาจภายในและภายนอกคน มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของคนระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายที่มีความเชื่ออำนาจภายในและภายนอก ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะของความเชื่อของบุคคลและระดับอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อคะแนนการรับรู้ความสามารถของคนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 กล่าวคือ วัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของคนสูงกว่าวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคน และวัยรุ่นตอนปลายมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของคนสูงกว่าวัยรุ่นตอนต้น

สมมติฐานข้อที่ 1 วัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของคนสูงกว่าวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของความเชื่อของวัยรุ่นที่แตกต่างกันส่งผลต่อคะแนนการรับรู้ความสามารถของคนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 กล่าวคือ วัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของคนสูงกว่าวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

การที่วัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของคนสูงกว่าวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคน สามารถอภิปรายได้ว่า โดยทั่วไปบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะมีความเชื่อเกี่ยวกับแหล่งที่มาของผลกรรมว่าเป็นผลมาจากการกระทำและความสามารถของคน ส่วนบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคนจะเชื่อว่าแหล่งที่มาของผลกรรมเป็นผลมาจากอำนาจภายนอกที่ตนเองควบคุมไม่ได้ เช่น บุคคลอื่น โอกาส โชคชะตา หรืออำนาจเหนือธรรมชาติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำมาซึ่งความสำเร็จหรือล้มเหลวของคน (Rotter, 1966 อ้างถึงใน ถวิล ธารา โภชน์, 2545) จากลักษณะของความเชื่อที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในและนอกคนดังกล่าว จะส่งผลโดยตรงต่อการรับรู้ความสามารถของคนว่ามีความสามารถมากหรือน้อยเพียงใด กล่าวคือ บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะมีการรับรู้ที่ดีถึงความสามารถของตนเองว่าตนเองสามารถจะเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์นั้นๆ ได้ จึงทำให้บุคคลประเภทนี้มีการรับรู้ความสามารถของคนสูงเมื่อเทียบกับบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคน โดยบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคนจะรับรู้ว่าความสามารถของคนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเองแต่จะอยู่

ภายใต้การควบคุมของสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองควบคุมไม่ได้ ดังนั้นบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคน จึงมีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคน นอกจากความแตกต่างเกี่ยวกับแหล่งที่มาของผลกระทบซึ่งจะส่งผลให้วัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงกว่าวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนแล้ว ในส่วนของ บุคลิกภาพก็ส่งผลให้มีความแตกต่างในเรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเช่นกัน โดยบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะมีบุคลิกภาพเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง บุคคลพวกนี้จะมี ความเชื่อมั่นว่าตนจะสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเองโดยใช้ความพยายามของตน บุคคลเหล่านี้ จะมั่นใจในความสามารถของตนเองและใช้ทักษะและความสามารถของตนในการพิจารณาหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้งานที่ตนเองทำอยู่ประสบความสำเร็จและเมื่อใดที่งานนั้นไม่ประสบความสำเร็จก็จะหาวิธีการแก้ไขใหม่ ๆ (Moursand, 1976) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Cartwright (1965 อ้างถึงใน จารุวรรณ ปีทอง, 2540) ที่พบว่า บุคลิกลักษณะของบุคคลจะมีผลต่อการปฏิบัติงาน โดยบุคคลที่มีความมั่นใจในความสามารถของตนเองสูงจะทำงานมีประสิทธิภาพดีกว่าบุคคลที่มีความมั่นใจในความสามารถของตนเองต่ำ เช่น ในสถานการณ์ที่เกิดปัญหา ถ้าบุคคล ประเมินความสามารถของตนเองว่าทำได้ ควบคุมได้ บุคคลนั้นก็จะสามารถเผชิญกับปัญหาได้ดีกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลที่ไม่มีความมั่นใจในการทำงานซึ่งจะส่งผลให้ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้ และทำให้มีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในและภายนอกคนดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะส่งผลโดยตรง ถึงการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีความสามารถในการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงตามไปด้วย ตรงกันข้ามผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบไม่เชื่อมั่นในตนเองก็จะมีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำกว่า

นอกจากนี้บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนและภายนอกคนที่แตกต่างกันยังส่งผลถึงความแตกต่างกันของความสามารถที่แสดงออกมาด้วย ดังมีการศึกษาที่สนับสนุนได้แก่ งานวิจัยของ สุวิมล จอดพิมาย (2537) ที่พบว่า นักศึกษากลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่านักศึกษากลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคน รวมทั้งการวิจัยของ Findley & Cooper (1983) ที่พบว่า บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเองสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่พบว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะมีความสามารถในการตัดสินใจได้ดีกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคนได้แก่ การวิจัยของ สราวุธ เผือกผ่อง (2543) ที่พบว่า บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะมีความสามารถในการตัดสินใจที่ดีกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคน และยังมีงานวิจัยที่พบว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะมีผลการรับรู้ความสามารถของตนในการมีพฤติกรรมกำบังความเลื่อง ได้แก่ การวิจัยของ วริษา เจริญเวช

(2544) ที่พบว่า บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในพฤติกรรม การป้องกันความเสี่ยงต่อภาวะการคิดเชื่อเอดส์สูงกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บุคคลที่เชื่ออำนาจภายในคนจะประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านการตัดสินใจ ตลอดจนการรับรู้ความสามารถของตนเองในพฤติกรรม การป้องกันความเสี่ยงต่อการคิดเชื่อ และนอกจากนี้ Bandura (1997) ยังพบอีกว่าบุคคลที่ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ จะมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับสูงซึ่งตรงกับคำกล่าวของ Shunk (1985 อ้างถึงใน แวเวิร์ตน์ ชำนาญภักดี, 2543) ที่ว่า บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเองจะประสบความสำเร็จในหลายเรื่อง ซึ่งการที่บุคคลจะประสบความสำเร็จจะส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะประสบความสำเร็จในการทำสิ่งต่าง ๆ และส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองดังนั้นจึงทำให้บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคน จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศพบผลการวิจัยสอดคล้องกับ คำกล่าวข้างต้น ได้แก่ การศึกษาของ Mahalik & Kirlighan (1988) ที่พบว่า บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะเป็นบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคน รวมทั้งการศึกษาของ Strauser (2004) ที่พบว่า บุคคลที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะเป็นบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนด้วย นอกจากนี้การศึกษาของ Locke & Bobko (1984) ที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในคนกับการรับรู้ความสามารถของตน พบว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนเองเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการประสบความสำเร็จของบุคคล และการศึกษาของ Phillips & Gully (1997) ที่ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของคนกับความเชื่ออำนาจภายในและภายนอกคน พบว่าความเชื่ออำนาจภายในคนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถของตน โดยบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะมีการรับรู้ความสามารถของคนสูงกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคน

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงลักษณะของความเชื่อที่แตกต่างกันที่จะส่งผลต่อคะแนนการรับรู้ความสามารถของคนที่แตกต่างกันด้วย โดยวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของคนสูงกว่าวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 2 วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายจะมีการรับรู้ความสามารถของตนแตกต่างกัน จากการวิจัยพบว่า ระดับอายุของวัยรุ่นที่แตกต่างกันส่งผลต่อคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 กล่าวคือ วัยรุ่นตอนปลายมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนสูงกว่าวัยรุ่นตอนต้น

จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐาน ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ ในสังคมไทยการเข้าสู่ระยะวัยรุ่นจะอยู่ในช่วงอายุประมาณ 13 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กวัยรุ่นเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายโดยฮอร์โมนในร่างกายจะเริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเพศ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงลักษณะอื่น ๆ ที่บ่งบอกถึงความเป็นเพศหญิงและเพศชาย เช่น การมีหน้าอกในเพศหญิงและการเสียงแตกในเพศชาย เป็นต้น ส่วนระยะของการสิ้นสุดในระยะวัยรุ่นจะอยู่ในช่วงอายุประมาณ 21 ปี ซึ่งเป็นระยะที่เด็กจบการศึกษา เริ่มมีงานทำ เป็นอิสระทางเศรษฐกิจจากพ่อแม่ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าระยะเวลาจากวัยรุ่นตอนต้นไปสู่ตอนปลายจะใช้เวลานานเกือบ 10 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่นานพอจะทำให้เห็นความแตกต่างในการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นแต่ละช่วงวัยซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยในวัยรุ่นตอนต้นซึ่งเป็นระยะที่เด็กเริ่มสู่วัยรุ่นจะเป็นช่วงของการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงต่อสภาพร่างกายที่เปลี่ยนไป พฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นระยะนี้มีความสนใจในรูปร่างของตน เพ่งพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในระยะวัยรุ่นตอนกลางอยู่ในช่วงอายุประมาณ 15-18 ปี ระยะนี้เป็นระยะที่ผ่านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายได้แล้ว เด็กจะค้นหาความเป็นตัวของตัวเอง ในลักษณะของความชอบ ความสามารถ เพื่อจะรู้ว่าตัวตนของเขาคือใคร มีความต้องการอะไร ซึ่งในทางจิตวิทยาเรียกว่า เป็นการค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน (Ego Identity) ซึ่งจะมีผลให้เด็กในระยะนี้มีความต้องการเป็นอิสระ ชอบทดลอง เพื่อหาความเป็นตัวของตัวเองและเมื่อสิ้นสุดระยะนี้เด็กจะมีทัศนคติและค่านิยมของตนเองตลอดจนมีการวางแผนในอนาคต ส่วนในวัยรุ่นตอนปลายซึ่งเป็นระยะวัยรุ่นช่วงสุดท้าย ก่อนจะเข้าสู่ผู้ใหญ่ระยะนี้จะอยู่ในช่วงอายุประมาณ 18-21 ปี วัยรุ่นจะจัดรูปแบบของตัวเอง เริ่มมีการฝึกความชำนาญในสายอาชีพที่มุ่งจะทำในอนาคต เช่น การเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และยังสามารถเชื่อมโยงบทบาทหน้าที่ของตนเองให้เข้ากับสังคมที่ตนอยู่ รู้คุณค่าของชีวิตและสร้างจุดมุ่งหมายในชีวิตได้ (ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2530) จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าระยะเวลาจากวัยรุ่นตอนต้นไปสู่วัยรุ่นตอนปลายใช้เวลานานพอที่วัยรุ่นจะมีการพัฒนาตนเองและสะสมประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำความสามารถที่เกิดขึ้นไปใช้ในการเผชิญปัญหา ตลอดจนมีการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตต่อไปในวัยผู้ใหญ่ และจากความสามารถที่มีเพิ่มขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีอย่างกว้างขวางและสามารถใช้ความคิด

ของตนเองได้อย่างอิสระ ตลอดจนประเมินความสามารถของตนเองให้เป็นไปตามข้อเท็จจริง จึงทำให้วัยรุ่นตอนปลายรับรู้ความสามารถของตนเองได้มากยิ่งขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับวัยรุ่นตอนต้นซึ่งการรับรู้ความสามารถที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละบุคคลจะพัฒนามาจากประสบการณ์ที่ได้รับในแต่ละช่วงวัยที่มีมากขึ้น (จรรยาสุวรรณหัตถ, 2533) นอกจากนี้ Bandura (1977) ยังได้กล่าวว่า อายุเป็นปัจจัยที่แสดงถึงวุฒิภาวะของบุคคลหรืออายุที่มากขึ้นจะทำให้บุคคลมีความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับเรื่องราว หรือปัญหาต่าง ๆ ของตนเองมากขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นที่มีอายุมากกว่า ย่อมมีโอกาสมากกว่าที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง รวมถึงสามารถสังเกตเห็นแบบอย่างการกระทำจากบุคคลอื่นได้ดีกว่า ดังนั้นอายุที่แตกต่างกันของวัยรุ่นจึงมีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในวัยรุ่นตามไปด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Forman & Owen (1990 อ้างถึงใน เบญจวรรณ ละอองผล, 2543) ที่ทำการศึกษาดังกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดูแลทารกก่อนแพทย์อนุญาตให้ออกจากโรงพยาบาลกับอายุของมารดา พบว่า อายุของมารดาเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์และมีอำนาจในการทำนายการรับรู้ความสามารถของตนในการดูแลทารกของมารดาโดยมารดาที่มีอายุมากขึ้นจะมีการรับรู้ความสามารถของตนในการดูแลทารกที่มากขึ้นด้วย จากผลของความแตกต่างในด้านอายุและประสบการณ์ของวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายที่เห็นได้อย่างชัดเจน ดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าอายุและประสบการณ์เป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงวุฒิภาวะของบุคคลในการจัดการเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในการรับรู้ ความเข้าใจ และการตัดสินใจ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันตามพัฒนาการ (Orem, 1995 อ้างถึงใน เบญจวรรณ ละอองผล, 2543) ซึ่งก็คือวัยรุ่นตอนปลายซึ่งมีอายุและประสบการณ์ที่มากกว่าวัยรุ่นตอนต้นก็จะมีการรับรู้ความสามารถของตนเองมากกว่า

นอกจากความแตกต่างในเรื่องอายุและประสบการณ์แล้ว วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายยังมีความแตกต่างในเรื่องการค้นพบเอกลักษณ์แห่งตนอีกด้วย Marcia (1966 อ้างถึงใน ประไพพรรณ ภูมิวิฑูษิต, 2530) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการค้นพบเอกลักษณ์แห่งตนว่า เป็นการจัดการระบบการเปลี่ยนแปลงของบุคคลที่มีต่อทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อต่าง ๆ โดยผู้ที่พบเอกลักษณ์แห่งตนจะมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ส่วนผู้ที่ไม่สามารถพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนได้จะมีลักษณะไม่รู้จักตนเอง ไม่เชื่อมั่นในตนเอง สำหรับวัยรุ่นที่ค้นพบเอกลักษณ์ของตนได้อย่างสมบูรณ์จะประเมินความสามารถของตนได้อย่างถูกต้องและรู้ถึงความสามารถที่แท้จริงของตนได้อย่างถูกต้องแม่นยำ (ประไพพรรณ ภูมิวิฑูษิต, 2530) รวมทั้งมีความมั่นใจในตนเอง มีความสามารถแยกแยะบทบาทของตนเอง มีความสามารถ มีความตั้งใจมีเป้าหมาย (Erikson, 1968) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Blustein & Phillips (1990) ที่พบว่า ผู้ที่ค้นพบเอกลักษณ์แห่งตนได้สำเร็จจะมีการตัดสินใจที่เป็นระบบ มีเหตุผล และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ส่วนผู้ที่ไม่สามารถค้นพบเอกลักษณ์

แห่งคนได้จะมีการตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึกและสัญชาตญาณ โดยมีการคล้อยตามความคิดเห็นผู้อื่นมากกว่า ทั้งนี้เอกลักษณ์แห่งคนจะมีการเปลี่ยนแปลงจากวัยรุ่นตอนต้นไปสู่วัยรุ่นตอนปลาย ซึ่ง Erikson (1968) ได้กล่าวว่า วัยรุ่นตอนต้นจะพัฒนาจากการที่ไม่มีเอกลักษณ์แห่งคนไปสู่การค้นพบเอกลักษณ์แห่งคนในวัยรุ่นตอนปลาย โดยเอกลักษณ์แห่งคนจะถูกพัฒนาจนสมบูรณ์เต็มที่ในระยะวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (สายฝน ควรรพคง, 2537) ที่พบว่า นักศึกษาอยู่ในสถานะที่ค้นหาเอกลักษณ์ของตนได้อย่างสมบูรณ์มีจำนวนเพิ่มขึ้นตามระดับอายุและชั้นเรียนที่สูงขึ้น และการศึกษาของ La Voce (1976) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่าการค้นพบเอกลักษณ์แห่งคนจะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียนที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งงานวิจัย Adam & Fitch (1982) ที่พบว่า การค้นพบเอกลักษณ์แห่งคนจะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน โดยนักศึกษาที่อยู่ในสถานะที่ค้นหาเอกลักษณ์ของตนได้อย่างสมบูรณ์มีจำนวนเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ในเรื่องการค้นพบเอกลักษณ์แห่งคนและการที่วัยรุ่นตอนปลายสามารถค้นหาเอกลักษณ์แห่งคนได้แล้วนั้น ก็จะนำไปสู่การรับรู้ความสามารถของคนที่เพิ่มมากขึ้นนั่นเอง

จากความแตกต่างกันในด้านอายุ ประสบการณ์ และการค้นพบเอกลักษณ์แห่งคนของวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การรับรู้ความสามารถของคนที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่าวัยรุ่นตอนปลายจะมีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างจากวัยรุ่นตอนต้น

จากการวิจัยครั้งนี้จึงสรุปได้ว่า การเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของคนระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย พบว่า ลักษณะของความเชื่อและระดับอายุของวัยรุ่นที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อคะแนนการรับรู้ความสามารถของคนแตกต่างกัน